

فرصت نوشتن

معصومه لایموت

دبیر ادبیات منطقه ۱۱ تهران

تشخیص، تضاد و... را به آن‌ها آموزش داد؛ گاهی اوقات امکان انتخاب موضوع را به بچه‌ها داد؛ اعتماد به نفس بچه‌ها را تقویت کرد و به نوشته‌هایشان ارج نهاد؛ کلاس انشا را در کتابخانه برگزار کرد؛ نمایشگاهی از نوشته‌های بچه‌ها در حیاط یا سالن مدرسه برپا کرد؛ بچه‌ها را به داشتن دفتر انشای تمیز و کشیدن نقاشی برای هر موضوع تشویق کرد؛ بچه‌ها را به نوشتن داستان کوتاه تشویق کرد و داستان‌هایشان را به نام خودشان چاپ کرد.

میزان تأثیرگذاری راه‌حل: پس از اجرای راه‌حل‌های ذکر شده که به مدت دو ماه و نیم طول کشید، دانش‌آموزان دیگر در نوشتن انشا ضعف و اضطراب از خود نشان نمی‌دادند. به این درس علاقه‌مند شده بودند، داستان‌های کوتاه می‌نوشتند، با اصول نوشتن و قواعد و نگارش آشنا شده بودند و خیلی دلشان می‌خواست داستان‌هایشان به شکل کتابی چاپ شود. همچنین، برای هر انشایی نقاشی می‌کشیدند و از این کار لذت می‌بردند.

میزان اعتبار راه‌حل: نتایج به دست آمده نشان داد روش‌های به کار گرفته شده بسیار مثبت بودند، زیرا: دانش‌آموزان اعتماد به نفس لازم را برای نوشتن پیدا کردند، دانش‌آموزان مستعد در نگارش شناسایی و هدایت شدند، مهارت‌های گوش دادن و صحبت کردن آن‌ها در کنار مهارت نوشتن تقویت شد، دانش‌آموزان با قرار دادن خود به جای قهرمان داستان‌ها به نوشتن علاقه‌مند شده و روحیه شادابی پیدا کردند. کتاب دانش‌آموزان (داستان‌های کوتاه و شاگردانم) پس از چاپ شدن بسیار مورد توجه بچه‌ها و دبیران ادبیات منطقه قرار گرفت و بنده هم به عنوان یکی از دبیران ساعی منطقه ۱۱ برگزیده شدم.

مسئله مورد بررسی: چگونه توانستم با استفاده از شیوه‌های تقویت اعتماد به نفس و ارج نهادن به نوشته‌های دانش‌آموزان، آن‌ها را به درس انشا علاقه‌مند و کتاب «داستان‌های کوتاه و شاگردانم» را تألیف کنم؟
توصیف مسئله: در ابتدای سال تحصیلی متوجه شدم تعدادی از دانش‌آموزانم در نگارش انشا ضعف و اضطراب دارند. وقتی موضوعی برای انشا نوشتن به آن‌ها داده می‌شود، درمی‌مانند و وقت کم می‌آورند. وقتی علت را جویا شدم، گفتند: در سال‌های قبل انشاهایمان را در خانه می‌نوشتیم و فرصت کافی داشتیم، اما در مدرسه تمرکز و وقت کافی برای نوشتن نداریم.

جمع‌آوری اطلاعات: با مطالعه بیشتر روی رفتار دانش‌آموزان پی بردم که آنان از نظر مهارت در نوشتن انشا به چند دسته تقسیم می‌شوند: برخی در نگارش انشا به افراد خانواده متوسل می‌شوند؛ برخی از جاهای دیگر رونویسی می‌کنند؛ بعضی به طور کلی انشا نمی‌نویسند؛ برخی هم از استعداد بالایی برخوردارند ولی در نوشتن کوشا نیستند؛ در نهایت، تنها عده کمی به نوشتن علاقه نشان می‌دهند.

شناسایی مهم‌ترین عوامل مؤثر در ایجاد مسئله: علل ناتوانی دانش‌آموزان در نوشتن انشا چند چیز بود: ناآشنایی با نکات و قواعد دستوری انشا؛ کم‌توجهی به درس انشا و نگارش؛ نبودن کتاب درس انشا؛ مطالعه نکردن و نخواندن کتاب قصه؛ کلیشه‌ای بودن موضوعات انشا؛ نداشتن اعتماد به نفس دانش‌آموز و...

تفکر و جست‌وجو برای پیدا کردن راه‌حل و اجرای آن: با مطالعه و دقت در عوامل شناسایی شده دریافتیم که بهتر است: بچه‌ها را با انواع جمله (خبری، امری، پرسشی و عاطفی) آشنا کرد؛ رعایت قواعد نگارش را مهم شمرد؛ آرایه‌های ادبی مثل تشبیه،